

OMSLAG

Het heiligenboek

Hildegard van Bingen? Gods vrouwelijke stem *Tom Zwaenepoel*

Geboren wordt Hildegard in het jaar 1098, in een adellijk gezin in de burcht Böckelheim in de omgeving van Mainz in het huidige Duitsland. Vanaf haar achtste wordt ze opgevoed door een tante die als kluizenaar leeft nabij het benedictijnenklooster van Disibodenberg. In het klooster leert Hildegard lezen en schrijven, Latijn, psalmen bidden en zingen. Het benedictijnse levensritme bepaalt haar leven: arbeid, studie, geestelijke lectuur, gebed, gemeenschapsleven en eenzaamheid wisselen elkaar af. Na de dood van haar tante neemt ze als *magistra* de leiding van de vrome vrouwengemeenschap over (1136). Wanneer dit klooster te klein wordt, sticht Hildegard met een achttiental medezusters een benedictinessenklooster op de Rupertsberg bij Bingen (1147-1150). Haar faam leidt tot een grote toevloed: zieken, adellijken en arme pelgrims vragen haar om raad. Als ook dit klooster te klein wordt, laat Hildegard in Eibingen een leegstaand augustijnenklooster ombouwen dat in 1165 onderdak biedt aan dertig zusters. Ze is abdis van beide kloosters en vaart wekelijks tweemaal de Rijn over

om haar zusters te bezoeken. Ze sterft in 1179 in haar klooster op de Rupertsberg. Hildegard is de 'grootste mystica van Duitsland'. Van kindsbeen af heeft ze visioenen, die ze op vraag van God in haar boek *Scivias* neerschrijft (1141-1151). Omdat haar mystieke geschriften door Hem zijn ingegeven, wordt ze de 'Gods vrouwelijke stem' genoemd. Haar teksten fascineren door de inhoudelijke rijkdom en veelzijdigheid, en door de unieke verbinding van theologische, spirituele, kosmologische en natuurkundige kennis. Kloosterlingen beschikken over kruidentuinen en apotheken en geven hun kennis mondeling of schriftelijk door aan de volgende kloostergeneratie. Ook Hildegard volgt die traditie. Zeschittert door een scherpe observatiegave en een groot inlevingsvermogen voor zorgen en noden. In het hart van de mens en de wereld ziet ze de eeuwige strijd tussen goed en kwaad. Als je goed handelt en oog hebt voor waarden als liefde, waarheid, trouw, respect, maat houden, vreugde en hoop, dan leef je 'gezond'. Moreel handelen hangt samen met het zich inner-

lijk en uiterlijk 'goed voelen', dus ook met de gezondheid. De weg via de ethiek is de weg naar een heilzame en gezonde levensorde, -leiding en -planning. In een door mannen gedomineerde wereld en Kerk wordt Hildegard — wat 'behoedster in de strijd' betekent — gevreesd als een harde vrouw, maar evenzeer gerespecteerd, bewonderd en vereerd. Haar positie is uniek, omdat vrouwen in de middeleeuwen nog niet optreden als filosofische en theologische autoriteiten. Door haar moedige gedachten over de rol van de vrouw, haar open blik en onverbloemde kritiek op religie en wereld krijgt ze heel wat tegenwind van haar mannelijke collega's. Hoewel Hildegard een zwakke en zieke vrouw is en zichzelf herhaaldelijk bestempelt als 'onwetend' of 'armzalig', beschikt ze als gevolg van haar adellijke afkomst over zelfbewustzijn en zelfs eigendunk. Vrouwen uit lagere sociale klassen neemt ze in haar klooster alvast niet op. Als raadgeefster van vorsten, monniken, bisschoppen en pausen heeft Hildegard in heel Europa contact met leidinggevende personen uit de politieke en ker-

kelijke wereld. Zowel adel, clerus als volk spoort ze aan tot bezinning, bekering, boete en persoonlijke beslissingen. Openheid voor de vragen en noden van de wereld en diepe verbondenheid met God zijn voor haar geen tegenstellingen. Hildegards brieven getuigen van eerlijke directheid, waarschuwend bezorgdheid en persoonlijk engagement. Ze schrijft wat ze denkt en voelt, wat haar geweten zegt. Ze zwicht niet voor eigen profijt, voor de macht van de sterksten of voor diplomatie. Onverwoestbaar is haar inzet om haar kennis met anderen te delen en zo de zoekende mens te helpen, beter te maken of op het juiste spoor te brengen. In haar hoedanigheid als patrones van de goede raad illustreert Hildegard van Bingen hoe wijsheid een zeldzame maar waardevolle bron van gedeeld geluk kan zijn.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

27 februari, 9 uur, Braambos via VRT één (herhaling via Canvas omstreeks 23 uur. Na de gebruikelijke *Close-up* op de maatschappelijk-spirituele actualiteit, de eerste aflevering van de vierdelige serie *Naar godsvrucht en vermogen* over vrijwilligers in de Kerk in Vlaanderen. Aanleiding is natuurlijk het Jaar van de Vrijwilliger. Vaak draaien ze achter de schermen mee, bescheiden op de achtergrond. Toch vond Braambos twaalf vrijwilligers bereid om hun verhaal te doen. In een derde bijdrage wordt gezocht naar een antwoord op de vraag *Kerkfinanciering opnieuw ter discussie?*, weer volop aan de orde sinds het bekendmaken van seksueel misbruik in pastorale relaties. Braambos kaart de kwestie aan bij de politici Gwendoline Rutten (Open VLD) Rik Torfs (CD&V) en bij Wim Moesen, specialist overheidsfinanciën. Volgens laatstgenoemde blijft het Belgische model het best denkbare.

De vrome kudde

Waarom? Ingezonden door René Henry

Een kleine jongen zit met een vraag:

— Mama, waarom heb je een dikke buik?

Waarop mama:

— Omdat papa me een kleine baby heeft gegeven.

Op weg naar zijn kamer, ziet de jongen zijn vader zitten aan het bureau.

— Klopt het papa dat jij mama een baby hebt gegeven?

— Inderdaad, zoon. Waarom vraag je dat?

— Wel, ze heeft hem opgegeten!

Waarom? Ingezonden door Carl De Deyn

Jantje zit op oma's schoot. Plotseling knijpt hij in haar arm.

— Oma, is dit van karton?

Waarop oma lachend:

— Maar neen ventje, dit is vlees. Het zijn mijn spieren. Waarom vraag je dat?

— Gisteren, toen je aankwam, hoorde ik papa zeggen: „Kijk, daar heb je die oude doos weer.”

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & leven · Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

VLAAMSE PUZZELS
DEPUZZELAAR
Uitgeverij Jacques Gilliéron bvba
Antwerpen Telefoon (03)658.91.53 - 658.00.53

Zweedse kruiswoordpuzzel.
Méér van deze Zweedse puzzels vindt u in de volgende Vlaamse puzzeltijdschriften van 'De Puzzelaar' t.w. De Stad Stockholm en De Viking.
Bij uw dagbladhandelaar verkrijgbaar.

Oplossing van de puzzel van vorige week: CASSETTE

bekwaam bedehuis	↓	verhevenheid klein paard	↓	dik en plomp	kunstleer	↓	wijnsoort cadans	↓	korte aantekening
↳	5	↓		↓	gebogen	→	↓		↓
dans duchtig	→							1	
↳		3			onderwerp insect	→			
tennistern	→			vogel		pienter		meubelstuk	
zangstem		stemregister militair voertuig	→	↓		↓	8	↓	stevig
↳		6	plezier streling	→			voltooid ontkenning	→	↓
nagenoeg	vrachtboot bevroren water	→	↓		inlichting de oudere	→	↓		
↳	↓			dierlijk vet	→		2		
sporter	→		7			boom	→		4

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---